

واکنش کشورهای خاورمیانه به بحران اوکراین

به قلم مارگارت دین (/fa/experts/margart-dyn/), هانا لایو (/fa/experts/hana-labw/), کارول سیلبر (/fa/experts/karwl-sylbr/)

۲۸ فوریه ۲۰۲۲

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/middle-east-responses-ukraine-crisis

العربية (/ar/policy-analysis/rdwd-dwl-alshrq-alawst-ly-azmt-awkranya/)

درباره نویسنده

مارگارت دین (/fa/experts/margart-dyn/)

مارگارت دین دستیار تحقیق در انستیتو واشنگتن است

هانا لایو (/fa/experts/hana-labw/)

هانا لایو دستیار تحقیق در انستیتو واشنگتن است

کارول سیلبر (/fa/experts/karwl-sylbr/)

کارول سیلبر دستیار تحقیق در پروژه فکره و از نویسندگان آن است. او فارغ التحصیل دانشگاه نورث‌وسترن در ۲۰۲۱ است و در روابط بین‌الملل مطالعات خاورمیانه و زبان عربی تحصیل کرده است.

تحلیل کوتاه

تاکنون اظهارات رسمی از سوی کشورهای منطقه متفاوت بوده: از مخالفت با اقدامات روسیه گرفته تا برخورد با آن به عنوان دنباله طبیعی سیاست موجود

در واکنش به تحرکات این هفته روسیه علیه اوکراین از به رسمیت شناختن دو جمهوری جدایی‌طلب دونتسک و لوهانسک در ۲۱ فوریه تا تهاجم تمام‌عیار بعد از آن به خاک اوکراین دولت‌ها و مقامات خاورمیانه بیانیه‌های متنوعی صادر کرده‌اند. متن پیش رو خلاصه‌ای از این واکنش‌هاست که طیف مواضع کشورهای منطقه در برابر این بحران و انتظارات از گام‌های بعدی را نشان می‌دهد.

ترکیه

در ۲۱ فوریه وزیر خارجه ترکیه با انتشار بیانیه (https://twitter.com/TC_Disisleri/status/1495888444836524036?)

(https://twitter.com/TC_Disisleri/status/1495888444836524036?s=20&t=f9Wji0qKRNfFcJ5rgljExg)

ای (https://twitter.com/TC_Disisleri/status/1495888444836524036?s=20&t=f9Wji0qKRNfFcJ5rgljExg)

با به رسمیت شناختن دو جمهوری جدانشده از سوی مسکو مخالفت کرد. وقتی پرزیدنت رجب

طیب اردوغان روز بعد با ولادیمیر زلنسکی صحبت ([https://www.aa.com.tr/en/politics/turkiye-against-every-move-that-](https://www.aa.com.tr/en/politics/turkiye-against-every-move-that-would-target-ukraines-territorial-integrity/2510267)

[target-ukraines-territorial-integrity/2510267](https://www.aa.com.tr/en/politics/turkiye-against-every-move-that-would-target-ukraines-territorial-integrity/2510267))

کرد ([https://www.aa.com.tr/en/politics/turkiye-against-every-](https://www.aa.com.tr/en/politics/turkiye-against-every-move-that-would-target-ukraines-territorial-integrity/2510267)

[move-that-would-target-ukraines-territorial-integrity/2510267](https://www.aa.com.tr/en/politics/turkiye-against-every-move-that-would-target-ukraines-territorial-integrity/2510267)) مخالفت آنکارا را با هرگونه اقدامی که حاکمیت ارضی اوکراین

<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/gas-likely-top-agenda-qatars-white-house-visit>) گاز (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/gas-likely-top-agenda-qatars-white-house-visit>) طبیعی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/gas-likely-top-agenda-qatars-white-house-visit>) به اروپا در صورت افزایش تنش در اوکراین سعد الکعبی وزیر انرژی قطر در ۲۲ فوریه اظهار (<https://www.reuters.com/world/middle-east/qatar-can-divert-up-15-its-gas-exports-2022-02-22/>) کرد (<https://www.reuters.com/world/middle-east/qatar-can-divert-up-15-its-gas-exports-2022-02-22/>) که کشورش ظرفیت جایگزین کردن گاز ارسالی روسیه به اروپا را ندارد بعد از تهاجم روسیه زلنسکی با امیر تمیم بن حمد آل ثانی تماس (<https://news.qna.org.qa/lang/en/w/article/1645691265016716000>) تلفنی (<https://news.qna.org.qa/lang/en/w/article/1645691265016716000>) برقرار (<https://news.qna.org.qa/lang/en/w/article/1645691265016716000>) کرد (<https://news.qna.org.qa/lang/en/w/article/1645691265016716000>) این گفتگو دو روز بعد از آن بود که مسکو نامه (<https://news.qna.org.qa/lang/en/w/article/1645524765013285500>) ای (<https://news.qna.org.qa/lang/en/w/article/1645524765013285500>) به دوحه درباره ارتقای روابط با روسیه فرستاد بنا به گزارش (<https://m.gulf-times.com/story/710522>) رسانه‌های خلیج فارس از گفتگوی تلفنی با زلنسکی امیر «از طرفها خواست تا خوبشن‌داری نشان دهند و این مناقشه را از طریق دیالوگ سازنده و شیوه‌های دیپلماتیک حل و فصل کنند ... و دست به اقدامی نزنند که منجر به تشدید تنش شود».

سوریه

دولت سوریه از به رسمیت شناختن استقلال دونتسک و لوهانسک از سوی روسیه حمایت کرد در واقع رسانه‌های حکومتی این حرکت را دنباله سیاست موجود دانستند (https://twitter.com/Presidency_Sy/status/1496077684052566017) و مدعی شدند که پرزیدنت بشار اسد از قبل «آمادگی سوریه برای به رسمیت شناختن جمهوری دونتسک» را بیان کرده و حتی در ۲۱ دسامبر توافق‌نامه‌ای برای آغاز روابط اولیه با آن پیشنهاد داده است قبلا رسانه‌های دولتی طی سال‌ها وقتی به دونتسک اشاره می‌کردند زبان متناقضی داشتند و گاهی آن را «جمهوری» (<http://sana.sy/?p=43537>) یا بخشی (<http://sana.sy/?p=139909>) از (<http://sana.sy/?p=139909>) اوکراین (<http://sana.sy/?p=139909>) می‌خواندند این هفته دفتر ریاست‌جمهوری با صدور بیانیه (<https://t.me/SyrianPresidency/3218>) گفت سوریه «آماده همکاری برای ایجاد روابط با جمهوری‌های لوهانسک و دونتسک و تقویت [روابط] در چارچوب منافع مشترک و احترام متقابل است». این بیانیه همسو با اقدامات سوریه در ماه می گذشته است که اسد میزبان رسمی دولت از آن ملاقات به روابط دوجانبه بین «دو کشور» اشاره می‌کند

در مورد تهاجم روسیه رسانه‌های دولتی امروز گزارش (<http://sana.sy/en/?p=264582>) دادند (<http://sana.sy/en/?p=264582>) که اسد طی تماسی تلفنی با پرزیدنت پوتین اقدامات روسیه را ستوده و آن را «اصلاح تاریخ و برقراری مجدد موازنه دنیا ... که بعد از انحلال اتحاد شوروی از بین رفته» خواند او همین‌طور تاکید کرد که «سوریه بر اساس اعتقاد خود به درستی موضع روسیه مبنی بر اینکه ممانعت از گسترش ناتو حق روسیه است از فدراسیون روسیه حمایت می‌کند». بشار اسد سپس مدعی شد: «کشورهای غربی مسئول هرج و مرج و خونریزی‌ای هستند که نتیجه سیاست آن‌ها برای کنترل مردم است چون این کشورها از شیوه‌های کثیف‌شان برای حمایت از تروریست‌ها در سوریه و نازی‌ها در اوکراین و بخش‌های مختلف دنیا استفاده می‌کنند»

حوشی‌های یمن

در ۲۱ فوریه محمد علی حوئی شخصیت ارشد حوئی حمایت این جنبش را از به رسمیت شناختن «جمهوری‌های مستقل» از سوی روسیه اعلام (https://twitter.com/Moh_Alhouthi/status/1495847102580203524) کرد

در جنگی وارد شود که هدف از آن تحلیل بردن توانمندی‌های روسیه است». بعد از تهاجم روسیه او این موضع خود را تکرار کرد و در https://twitter.com/Moh_Alhouthi/status/1495847102580203524)
https://twitter.com/Moh_Alhouthi/status/1496867184110448646)
https://twitter.com/Moh_Alhouthi/status/1496867184110448646)
https://twitter.com/Moh_Alhouthi/status/1496867184110448646) نوشت
https://twitter.com/Moh_Alhouthi/status/1496867184110448646): «ما از روسیه و اوکراین می‌خواهیم خویشتن‌دار باشند و درها را به روی گفتگو و اقدام دیپلماتیک نبندند»

ایران

پرزیدنت ابراهیم رئیسی در ۲۴ فوریه به https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/in-phone-call-irans-raisi-tells-putin-that-nato-expansion-a-serious-threat/ https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/in-phone-call-irans-raisi-tells-putin-that-nato-expansion-a-serious-threat/ یوتیوب گفت
https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/in-phone-call-irans-raisi-tells-putin-that-nato-expansion-a-serious-threat/ گفت
https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/in-phone-call-irans-raisi-tells-putin-that-nato-expansion-a-serious-threat/ گفت
«گسترش ناتو تهدیدی جدی علیه ثبات و امنیت کشورهای مستقل در مناطق مختلف است» دیگر مقامات ایرانی اظهار کرده‌اند که مخالف جنگ هستند ولی به نحوی مشابه غرب را مقصر ایجاد این منازعه معرفی کردند حسین امیرعبداللهیان وزیر خارجه
توئیٹ <https://twitter.com/Amirabdolahian/status/1496791844210065410>)
<https://twitter.com/Amirabdolahian/status/1496791844210065410>) کرد
<https://twitter.com/Amirabdolahian/status/1496791844210065410>): «بحران اوکراین ریشه در تحریکات ناتو دارد» ما باور نداریم که توسل به جنگ راه حل است» برقراری آتش‌بس و یافتن راه حل سیاسی و دموکراتیک امری ضروری است» همین‌طور سعید خطیب‌زاده سخنگوی وزارت خارجه «اقدامات تحریک‌آمیز ناتو با محوریت آمریکا» را مقصر این <https://mfa.ir/portal/newsview/671144>) <https://mfa.ir/portal/newsview/671144>) بحران <https://mfa.ir/portal/newsview/671144>) <https://mfa.ir/portal/newsview/671144>) دانست <https://mfa.ir/portal/newsview/671144>)

امارات متحده عربی

در ۲۳ فوریه خبرگزاری دولتی امارات متحده عربی از گفتگوی تلفنی بین عبدالله بن زاید وزیر خارجه و همتای روسی او سرگئی لاوروف <https://www.wam.ae/en/details/1395303023640>) <https://www.wam.ae/en/details/1395303023640>) داد
<https://www.wam.ae/en/details/1395303023640>) و گفت که آن‌ها درباره «عمق دوستی» دو کشور صحبت کردند» شیخ عبدالله همین‌طور از «اشتیاق [امارات] برای بهبود ... همکاری در حوزه‌های مختلف» سخن گفت» امارات رسماً جمهوری‌های جداشده دوتسک و لوهانسک را به رسمیت نشناخته است»

لیبی

در ۲۲ فوریه وزارت خارجه در دولت وحدت ملی لیبی با انتشار بیانیه <https://twitter.com/fawaselmedia/status/1496196706135953419>)
<https://twitter.com/fawaselmedia/status/1496196706135953419>) ای
<https://twitter.com/fawaselmedia/status/1496196706135953419>) مخالفت خود را با به رسمیت شناختن دو منطقه جداشده از اوکراین اعلام کرد» وزارت خارجه همین‌طور دوباره بر مخالفت خود با فعالیت‌های گروه واگنر تاکید کرد این گروه یک شرکت نظامی خصوصی روسی است که هم در اوکراین و هم در لیبی مستقر است» علاوه بر این دولت وحدت ملی از روسیه خواست <https://twitter.com/fawaselmedia/status/1496196706135953419>) تا در پی راه حل دیپلماتیک باشد و از جامعه بین‌المللی مصرانه خواست حاکمیت ملی اوکراین را به رسمیت بشناسد»

عراق

مقتدی صدر شخصیت سیاسی ارشد عراق طی توئیٹی <https://twitter.com/lcmporter/status/1496776243097878534>) گفت که تهاجم روسیه موجه نیست و با اشاره به تجربه‌های خود عراق در جنگ نوشت: «ما خودمان چیزی جز ویرانی ضعف و تفرقه همراه با

تشدید افراط‌گرایی و تروریسم در کشورهای اسلامی و عرب نصیب‌مان نشدند #NoToWar. پیش از این وزارت خارجه طی بیانیه

(https://www.cnn.com/europe/live-news/ukraine-russia-news-02-12-22/h_4099cae677e1ec18c8f675aaca77ab1b)

ای (https://www.cnn.com/europe/live-news/ukraine-russia-news-02-12-22/h_4099cae677e1ec18c8f675aaca77ab1b)

به (https://www.cnn.com/europe/live-news/ukraine-russia-news-02-12-22/h_4099cae677e1ec18c8f675aaca77ab1b)

شهروندان عراقی در اوکراین توصیه کرد فوراً این کشور را ترک کنند

لبنان

در ۲۳ فوریه وزارت خارجه لبنان اظهار کرد که دولت «تهاجم به خاک اوکراین را محکوم می‌کند و از روسیه می‌خواهد فوراً عملیات نظامی خود را متوقف کند و نیروهایش را عقب بکشد ... و به دیالوگ و مذاکرات برگردد که مسیر بهتری برای یافتن راه حل است».

تعدادی از اعضای مجلس از این مواضع انتقاد ([https://www.reuters.com/world/russia-says-it-is-surprised-by-lebanons-](https://www.reuters.com/world/russia-says-it-is-surprised-by-lebanons-condemnation-invasion-2022-02-25/)

[condemnation-invasion-2022-02-25/](https://www.reuters.com/world/russia-says-it-is-surprised-by-lebanons-condemnation-invasion-2022-02-25/)) ([https://www.reuters.com/world/russia-says-it-is-surprised-by-lebanons-](https://www.reuters.com/world/russia-says-it-is-surprised-by-lebanons-condemnation-invasion-2022-02-25/)

[condemnation-invasion-2022-02-25/](https://www.reuters.com/world/russia-says-it-is-surprised-by-lebanons-condemnation-invasion-2022-02-25/)) کردند

([https://www.reuters.com/world/russia-says-it-is-surprised-by-lebanons-](https://www.reuters.com/world/russia-says-it-is-surprised-by-lebanons-condemnation-invasion-2022-02-25/)

وزارت خارجه گفته بود که مذاکره «مردم دو کشور قاره اروپا و دنیا را از فاجعه و رنج جنگ نجات» خواهد داد در ضمن نماینده دائم

لبنان در سازمان ملل از افزایش تنش ابراز (<https://twitter.com/Mofalebanon/status/1496880258682916866>)

نگرانی (<https://twitter.com/Mofalebanon/status/1496880258682916866>)

(<https://twitter.com/Mofalebanon/status/1496880258682916866>)

کرد (<https://twitter.com/Mofalebanon/status/1496880258682916866>)

اصول منشور سازمان ملل را تکرار کرد و همه طرف‌های

منازعه را به پیگیری راه حلی صلح‌آمیز تشویق کرد

اردن

در ۲۳ فوریه دولت گفت که تحولات اوکراین را با «نگرانی» دنبال ([https://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?](https://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?ID=41088&lang=en&name=en_news)

[ID=41088&lang=en&name=en_news](https://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?ID=41088&lang=en&name=en_news))

می ([https://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?](https://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?ID=41088&lang=en&name=en_news)

[ID=41088&lang=en&name=en_news](https://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?ID=41088&lang=en&name=en_news))

کند ([https://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?](https://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?ID=41088&lang=en&name=en_news)

[ID=41088&lang=en&name=en_news](https://petra.gov.jo/Include/InnerPage.jsp?ID=41088&lang=en&name=en_news)) و خواستار آن شد که «جامعه بین‌المللی و طرف‌های منازعه حداکثر تلاش خود را برای

خوب‌شدن‌داری و کاهش تنش انجام دهند». یک مقام ناشناس اشاره

([https://www.alaraby.co.uk/economy/%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B2%D9%85%D8%A9-](https://www.alaraby.co.uk/economy/%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B2%D9%85%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%A3%D9%88%D9%83%D8%B1%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A9-%D8%AA%D8%B1%D9%81%D8%B9-%D9%81%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B1%D8%AF%D9%86-%D9%85%D9%86-%D8%A7%D9%84)

[%D8%A7%D9%84%D8%A3%D9%88%D9%83%D8%B1%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A9-](https://www.alaraby.co.uk/economy/%D8%A7%D9%84%D8%A3%D9%88%D9%83%D8%B1%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A9-%D8%AA%D8%B1%D9%81%D8%B9-%D9%81%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B1%D8%AF%D9%86-%D9%85%D9%86-%D8%A7%D9%84)

[%D8%AA%D8%B1%D9%81%D8%B9-%D9%81%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1%D8%A9-](https://www.alaraby.co.uk/economy/%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B1%D8%AF%D9%86-%D9%85%D9%86-%D8%A7%D9%84)

[%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B1%D8%AF%D9%86-%D9%85%D9%86-%D8%A7%D9%84](https://www.alaraby.co.uk/economy/%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B1%D8%AF%D9%86-%D9%85%D9%86-%D8%A7%D9%84)

کرد

([https://www.alaraby.co.uk/economy/%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B2%D9%85%D8%A9-](https://www.alaraby.co.uk/economy/%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B2%D9%85%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%A3%D9%88%D9%83%D8%B1%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A9-%D8%AA%D8%B1%D9%81%D8%B9-%D9%81%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B1%D8%AF%D9%86-%D9%85%D9%86-%D8%A7%D9%84)

[%D8%A7%D9%84%D8%A3%D9%88%D9%83%D8%B1%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A9-](https://www.alaraby.co.uk/economy/%D8%A7%D9%84%D8%A3%D9%88%D9%83%D8%B1%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A9-%D8%AA%D8%B1%D9%81%D8%B9-%D9%81%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B1%D8%AF%D9%86-%D9%85%D9%86-%D8%A7%D9%84)

[%D8%AA%D8%B1%D9%81%D8%B9-%D9%81%D8%A7%D8%AA%D9%88%D8%B1%D8%A9-](https://www.alaraby.co.uk/economy/%D8%A7%D9%84%D8%A3%D8%B1%D8%AF%D9%86-%D9%85%D9%86-%D8%A7%D9%84)

که عمان نگران آثار

احتمالی تهاجم روسیه بر اقتصاد تحت فشار پادشاهی اردن است

مصر

در ۲۳ فوریه وزارت خارجه با صدور بیانیه (<https://gate.ahram.org.eg/News/3420636.aspx>)

گفت که تحولات

اوکراین را با نگرانی دنبال می‌کند و خواستار راه‌حل‌های دیپلماتیک برای اجتناب از بحران‌های انسانی شد. در جلسه کابینه در روز قبل از آن مصطفی مدبولی نخست‌وزیر اشاره (<https://www.arabnews.com/node/2031236/middle-east>) کرد که مصر به واردات گندم از روسیه و اوکراین وابسته است و این بحران قیمت‌های انرژی را باز هم بیشتر خواهد کرد اما دولت منابع خود را تنوع خواهد بخشید و از سوبسید برای تثبیت وضعیت استفاده خواهد کرد.

مراکش

در ۲۴ فوریه مصطفی بایتناس سخنگوی دولت گفت (<https://www.moroccoworldnews.com/2022/02/347274/moroccan-government-ukraine-crisis-will-cause-further-prices-hikes>) هرچند این منازعه بازارهای مراکش را تحت تاثیر قرار خواهد داد دولت ذخایر قابل توجهی از محصولات ضروری برای کنترل اوضاع در اختیار دارد. در همین ماه سفارت مراکش در اوکراین به اتباع خود توصیه (<https://www.moroccoworldnews.com/2022/02/347053/morocco-asks-citizens-to-leave-ukraine-amid-threat-of-war>) کرد (<https://www.moroccoworldnews.com/2022/02/347053/morocco-asks-citizens-to-leave-ukraine-amid-threat-of-war>) که این کشور را ترک کنند هشدار می‌دهد که این که دانشجویان مراکشی دومین جمعیت بزرگ خارجی مشغول تحصیل در دانشگاه‌های اوکراین هستند.

کشورهای دیگر

تا زمان نگارش این گزارش دولت‌های الجزایر بحرین عمان تشکیلات فلسطینی عربستان سعودی تونس و یمن موضع عمومی در برابر این بحران اتخاذ نکرده‌اند.

نتیجه‌گیری

از آنجا که بسیاری از کشورهای خاورمیانه مشتاق اند تا روابط خود را با آمریکا و روسیه متوازن حفظ کنند با گسترش منازعه اوکراین احتمالاً به مضمضه خواهند افتاد. از این گذشته این تهاجم تا همین جا هم بخش‌های متعددی از اقتصاد این کشورها را تحت تاثیر قرار داده است از نفت و گاز تا واردات کشاورزی و توریسم که برای اقتصاد آن‌ها حیاتی است. وخامت بیشتر اوضاع می‌تواند بی‌ثباتی در منطقه و فراتر از آن را بیشتر کند. در بحبوحه نگرانی‌های کلی درباره کاهش تمرکز واشنگتن بر خاورمیانه واکنش آمریکا به بحران اوکراین می‌تواند برداشت‌ها از نیت آمریکا در منطقه را شکل دهد.

مارگارت دین هانو لابیو و کارول سیلبر دستیاران تحقیق در انستیتو واشنگتن هستند. این دیدبان سیاست‌گذاری با حمایت برنامه بنیاد دایان و گیلفورد گلیر در زمینه رقابت قدرت‌های بزرگ و خاورمیانه در انستیتو واشنگتن منتشر شده است.

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

A New Phase in the Yemen War: Context and Consequences

فوریة ۲۰۲۲

Nabil Hetari

(/policy-analysis/new-phase-yemen-war-context-and-consequences)

BRIEF ANALYSIS

How will the Ukraine Crisis Affect Middle East Policy?

March 3, 2022, starting at 1:00 p.m. EST (1800 GMT)

◆
Anna Borshchevskaya ,
Soner Cagaptay ,
Grant Rumley

(/policy-analysis/how-will-ukraine-crisis-affect-middle-east-policy)

BRIEF ANALYSIS

Iran's Third Cultural Revolution

فوریہ ۲۰۲۲ ۲۸

◆
Saeid Golkar

(/policy-analysis/irans-third-cultural-revolution)

TOPICS

(/policy-analysis/rqabt-qdrthay-bzrg/) رقابت قدرت‌های بزرگ

REGIONS & COUNTRIES

(/policy-analysis/kshwrhay-hashykhlyj-fars/) کشورهای حاشیه‌خلیج فارس

(/policy-analysis/msr/) مصر

(/policy-analysis/asrayyl/) اسرائیل

(/policy-analysis/raq/) عراق

(/policy-analysis/ayran/) ایران

(/policy-analysis/shmal-afryqa/) شمال آفریقا

(/policy-analysis/lbnan/) لبنان

(/policy-analysis/ardn/) اردن

(/policy-analysis/trkyh/) ترکیه

(/policy-analysis/swryh/) سوریه